

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Videkre küldve:	
Helyben:			
Egy évre . . .	10 kor. — fill.	Egy évre . . .	16 kor. — fill.
Fél évre . . .	5 . . .	Fél évre . . .	8 . . .
Negyed évre . . .	2 . . . 50 . . .	Negyed évre . . .	4 . . .
Egy óra . . .	1 . . .	Egy óra . . .	1 . . . 70 . . .
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **HJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

A Liga.

VII. Közlemény.

Nincs miért felelevenítenem a báránybőrbe öltözött farkas meséjét, ösmerjük nagyon jól.

Báránybőrt öltve magára lépett a világ elé a szövetségesek mozgalma, de a febr. 16-ki konferencián Kiss Albert és társai róla az irhát egykettőre lerántották s ma már természetes kosztümjében áll előttünk s mutatja be magát farkas koma az Eröss Lajos dühöngő czikkei megvilágításában.

Bezzeg nem olyan kegyes és istenes hangokat hallat már, mint míg a báránybőr alul csak a karmai látszottak ki. Mutatja s csattogtatja ma már fogait is. Nyilván elárulja, hogy valódi célja a háboru. az egyház-kormányzat működésének diskreditálása, az egyház békességének várába, mert belülről robbantani könnyebb, mint kívülről.

A febr. 22-ki czikk nyíltan publikálja a háboru támadó természetét. Aminél fogva megvagyok fölöle győződve, hogy a szövetségesek sem veszik rossz néven, ha én sem maradok a pusztá védekezés terén, hanem támadok magam is. És ha Kiss Albert s társai lerántották nagy hirtelenséggel a szövetségesek báránybőr kaczagányát, én meg megkísérlem legombolni rólok azt az erkölcsbirói palástot, amelyet magokra öltve úgy sétálgatnak itt közöttünk, mint a tökéletesség példányképei, mint akiknek nem volna saját házuk előtt seperni valójuk s hivatásuk csak a mások leczkértetésében állana.

De jó urak! nem úgy van az. Majd én megmutatom önöknek mindjárt, hogy önök csak a szónak, de nem a tettnek emberei; hogy önök csak zajongani tudnak, de a tettnek előttök is nyitva álló mezejére a világért sem lépnek, legfeljebb ha néha reátévednek. Tisztelet természetesen itt is a kivételeknek.

Az egyház szolgálása, a hivektől áldozat hozatalt kívánt mindenha. Áldoznunk kell pedig nem szóbeszéddel és nem is csupán filléreinkkel: áldozatot kell hoznunk időnk és munkásságunk odaadásával is.

Fillereinket áldozatul hozni kettős törvényeknek a parancsolata int bennünket.

A keresztyéni és felekezeti buzgóság törvénye az egyik, bevésve szívünkbe, lelkünkbe, minden órán megszólaló szavával serkentvén minket a könyörületnek és az adakozásnak munkájára.

Az egyház írott törvénye a másikk. Ez így szól: „add meg egyházadoak, ami az egyházé“

Kérdezem önöket, kérdezem a szövetségesek fővezérért magát és az alvezéreket és azokat, kik az egyház kormányzata elleni hadakozásban a legágilisabb: rendben van az önö számadása a kettős törvényen y parancsolatával szemben? Ha a közadakozási lajstromok iveit átforogtjuk általában és különösen azok, nál a vallásos czélú létesítményeknél, amelyekhez jól esik a hívőknek áldozati fillérekkel hozzá járulni; s főképp ayoknak a nevét keresve, kiket a gondviselés világi javak bővebbá m é r t é k é v e l ajándékozott meg; ott fogjuk-e e lajstromokban az önök áldozati filléreit bejegyezve találni? És ha bele tekintenek önök maguk a saját egyházi adókönyvecskéikbe, ott is rendbe találnak mindent? nem akad-e azok közt az adókönyvek közt nagyon is sok olyan, amelynek fizetési lapja évek óta, tán 4, tán 5, vagy tán ennél is több óva üresen áll?

És ha átböngészszük az egyháztól a vár shoz évről-évre végrehajtás véget áttett adóhátraléki kimutatásokat: nem fogunk-e vajon azokban olyan tünetekre találni, amik az egyházi érdekek iránt hangoztatott buzgóságuk értéke felől, ott azon a ponton, a hol annak a szóbeszéd embriójából életre kelve, cselekedetekben, a kötelesség teljesítésében kellene megnyilatkoznia, jogoskétségeket támasztani alkalmasak volnának?

Kérem feleljenek eme kérdésekre, mert ezek nagyon érdekesek. S minthogy mint látszik önök, nem a bibliai parancs szerint csöndben véghezvitt munkálkodásnak, hanem annak a munkának az emberei, amire dob — s trombita szó teszi figyelmesé a világot, nem tudom ez a rossz példa nem ragad-e majd át az egyházra s az egyházi kormányzat nem esik-e majd gondolkodóba a felett, hogy vajon ne tegyen-e eleget a kötelességüket hűségesen teljesítő gyüleke-

zeti tagok már eddig is sűrűsen felhangzó azon kívánatának, hogy a különben hallgatagon munkálkodó egyház részéről is jó lesz, ha nyilvánosan megnevezve szólíttatnak föl azok — a kiknek netalán számadásaik nem volnának rendben — számadásaik rendezésére.

Feleljenek kérem, feleljenek ezekre a kérdésekre. Sürgetem a feleletet. Mert míg **mindakét idézett törvény** betöltése tárgyában hozzájuk intézett kérdéseimre nem kapom meg a **kielégítő** feleletet, addig nemcsak nem ösmerem el, de visszautasítom, hogy önök másokat leczkértethessenek. Addig azt **mondom**: az jöjjön az én házam elé seperni, ki megmutatja, hogy a maga háza táján nincs seperni való.

Addig nem ösmerem el semmi szín alatt jogosultságát annak a szövetségi felhívásnak, mely **kivételes** utakat és eszközöket keres gyakorlására azon könyörületnek, melynek **rendes útja mindnyájunk előtt nyitva áll.**

Áldozatokat kell hozni egyházunk ügyének, munkásságunk és időnk odaadásával is.

Azok közül, akik a febr. 22-ki Prot. Lapban közölt felhívást aláírták, számosan tagjai a presbyteriumnak. A presbyterium 1901-ban 15—16 gyűlést tartott. Az aláíró presbyterek közül Komlóssy Arthurt, dr. Ujfalussy Józsefet és Ferenczy Gyulát kivéve. a többiek vagy egyszer sem, vagy egyszer, vagy csak kétszer jelentek meg a gyűléseken.

Az aláírók közül számosan tagjai egyes szakbizottságnak is. Ezek a szakbizottságok szintén igen gyakran üléseznek. De itt is ugyane jelenséggel találkozunk, azzal a különbséggel, hogy az e bizottsági üléseken való megjelenésben még kevesebb volt a buzgóságuk.

Pedig a presbyteri gyűléseket rendszerint vasárnap templomozás után, a bizottsági üléseket pedig mindig a délutáni órákban, tehát oly időkből tartják, amikor azokon feltehetőleg mindenki megjelenhetik, kit a buzgóság egyháza érdekei szolgálataira int.

Az egyházi élet, a felekezeti nevelésügy a segélyezési ügy stb. kérdései ezeknek a gyűléseknek állandó,

a megfelelő bizottságoknak pedig épen szaktárgyai. Mennyivel szebb, istennek tetsző dolog volna az, odaállani azoknak a munkásoknak táborába, akik éven át napokat, heteket, hónapokat áldoznak idejükből, munkájukból az épen most elsorolt és önök részéről istápolásra szorultnak kikiáltott ügyek elől vitelének munkálására!

Mennyivel szebb dolog volna itt teljesíteni elvállalt kötelességüket igazán, buzgón, — úgy a hogy mások teszik, nem adván tudtul balkezüknek, hogy mit mivel a jobb! Mennyivel szebb, keresztyénibb és vallásunkhoz és felekezetünkhöz méltóbb dolog lenne itt fejteni ki, itt érlelni meg az üdvös eszméket, amikkel ki-ki jót és nemest vél teremthetni, mint kívülről tűzet kiáltani!

Mennyivel szebb, igazabb, egyháziasabb, a hangtalan, zajtalan, de áldásos munka, amannál, mely az ajtó előtt állva veri a reklambotot: Tessék! tessék! most kezdődik!

A munkálkodásnak és a felebaráti könyörületnek és az egyház iránti szolgáltatások teljesítésének imemegvann hát a maga **természetes, rendezés útja**. Tessék csak rálépni! És ne tessék kivételes eszközök, miniszteri felügyelet alá tartozó szövetségek létesítéséhez keresni az ürügyeket. Tessék — magyarul szólva — dolgozni, adakozni és fizetni. És ne tessék azokat a munkásokat, kik a debreczeni egyház ügyét áldozatkész buzgósággal, minden téren hatalmas lépésekkel előre vitték s védelmezték, — megvádolni s „torkunkra tett késről”, „a magyar protestántizmus temetőjéről”, meg „siri esendrőről”, az „ősök öröksége pazarlásáról” elmélkedni s ezeket a nagyhangú frázisokat az egyház ez időszerű kormányzata elleni váddá kiformálni.

Nem a mi kenyereink munkáinkkal és sikereinkkel dicsekedni, de önök kényszerítenek, hogy a tevékenységnek arra az eredményére rámutassunk, mely legékebben szóló czáfolat az önök vádjára, vak lármájára; mert tünni semmiféleképen se tartozunk és tünni nem fogjuk, hogy becsületes és sikeres igyekeztünk rovására játszassák el önök a világ előtt a másik mesét a farkasról és a bárányról. Szóval lerántatni magunkat nem engedjük. De, és ez a fő, hogy nem engedjük, hogy vérsző egyházi állapotok **hamis világitásba** helyezésétől magát a presbyteri egyház szervezetét forgassák fel **világi kormányhatalom alá** helyezett egyházon kívüli egyházi szövetség alakításával.

Rekapitulálom lehető röviden azokat a kiválóbb eredményeket, amelyek a jelenlegi **1884-gyel** kezdő-

dött egyházkormányzat regiméje alatt értek el, valamint azokat a tényeket, melyek ugyanezen időszak alatt keletkeztek:

1. Az egyházközségi tagok számának 10 ezer főnyi gyarapodása. A szaporulat több mint 25 %. Nem érdem. De a juhaink elszélesztésére vonatkozó váddal szemben czáfolat. Lesújtó czáfolat.

2. Át és kitértek. A tőlünk kitértek percennális százaléka lélekszám arányban 0.038%. A r. kath. tol hozzánk áttértek százaléka 0.120%. A lélekszám arányában háromszor annyi jött hozzánk, mint amennyi kitért. Akár érdem, akár nem, de czáfolatnak ez még lesújtóbb.

3. A behatóbb lelki gondozás (cura pastoralis) és a hitélet közvetlenebb behatás alá helyezése s élénkítése legfőbb eszközének a parochiális körök berendezése munkájának előkészítése, melynek végrehajtását megakasztotta a felsőbb egyházi hatóság, de ez a kényszerű szünetelés legfeljebb a jövő évben tartandó zsinatig tarthat csak.

4. A Kossuth-utcai új templom, parochiális telek, lelkészlak és a 6-ik lelkész állás létesítése. A lelkész állások újból szervezése, a fizetés rendezése, egyenlővé tétele, a szolgálati új rend megállapítása.

5. A csapókeri istentiszteiet szervezése, amelyet ugyan Eröss Lajos — a mindig és mindenben tájékozatlan — a ligabeliek érdemül vindikál, de amelyről tudni kell, hogy azok közé az előkészített gondolatok közé tartozik, melynek, mihelyt ama kertnek városrészeszerű rendezése — végrehajtott és mihelyest ott az iskola állításával végeztünk — successive kellett következnie.

Annai ebben Eröss uréknak és az ő presbytér umbeli szócsövüknak, Ferenczynek az érdeme, mint az eső megeredésében „óh bár csak esnék” felsóhajtásnak, akkor amikor az eső párázattól duzzadó felhők már felvannak gyülekezve.

6. Egyházunk büszkeségének a nagytemplomnak nagy arányban végrehajtott restaurálása.

7. Az ispotályi templom, torony, lelkészi laknak stb. az egyház részére és tulajdonába átszerzése s az ezt előző időben a városi kezelés ideje alatt leégett toronynak fölépíttetése, mely tornyunkban a **buzgó** hívek adományainak is hozzájárulásával már készült s rövid néhány hét alatt szólni fog aharang.

8. Az Árpádtéren építendő templom, lelkészlak és megint egy újabb lelkészi állomás létesítési előmunkálatának mintegy 3 évvel ezelőtt megindítása, ahol a végrehajtás gyors-tempóban kereszülvitelét az egyházkormányzatot kívül eső ok hátráltatja,

amit bizony nem trombita harsogtatással, hanem derekas és fejtörő munkával lehet és fog is az egyház leküzdeni.

9. Az egyház veteményes kertjének, az iskola, a tanítás, a protestáns népoktatási ügynek hatalmas fejlesztése; hova sorolandó a tanítónők képzővel is ellátva országos jelentőségűvé emelése, a mintaszerűleg berendezett, igazgatott és szellemileg is mintaszerűleg vezetett felsőbb leánytanintézetnek.

10. 30 népiskola helyett 59 ma és rövid időn még további 10 új, tehát 69. Az emelkedés a mai napon is már majdnem 100%.

11. A tanítói javadalmak nagy arányu emelése kapcsolatban a korpótlék és törzskönyv rendezésének nagy munkájával, jóval megelőzve ezen a téren az állami iskolákat, mert míg ott az 5 öd éves korpótléket megállapító 1893-ki törvény alapján 1898-ban adott meg az első korpótlék s a jövő évben 1903-ban míg csak a második fogják adni, mi régebben szolgáló tanítóinknak 1894-ben már két korpótléket tettünk folyóvá, 1898-ban adtuk a harmadikat s jövő évben 1903-ban már a negyediknél fogunk tartani. Ezzel együtt emlithető a tanítók díszes „Ótt hon”-a fölépítése, s rendeltetés alá bocsátása; valamint a tanítói törzskönyv nem is képzelhető fáradságos munkával járó megszerkesztése.

12. Az egyházi közigazgatás szervezése, rendezése, ezzel kapcsolatban az elavult s rendőrileg is kifogásolt épület helyébe a mostani u. n. consistorialis háznak felépítése, felszerelése, mintegy 75 ezer frtnyi költséggel, úgy azonban, hogy az okos berendezés mellett javarészen jövedelmes bérházul is szolgál s méltó a debreczeni ref. egyházhoz.

13. A Mária Terézia-féle félmilliósi segélyezési alapnak az egyház részére megszerzése és átvétele.

14. Általában a segélyezési, különösbbe pedig az árvasegélyezési ügynek szervezése, árvaügyi bizottság szervezése, alakítása, árvagondnoki állás rendszerezése; ezen segélyezési ügynek (a miről a Liga nem akar tudomást venni) mintaszerű kezelése; szóval a segélyezési ügyek terén az egyházi törvények nemcsak rendelkezéseinek, de intencióinak is teljes betelthése.

15. Az Árvaházra több mint 100.000 kor. alaptőke teremtése s az Ispotályügy rendezésével az árvaház telkének biztosítása, tehát ezen ügynek is egészen a végrehajtási stádiumáig fejlesztése.

16. A segélyezésekre, a könyörület gyakorlására, nemkülönben az egyéb egyházi czélokra rendeltetett és szolgáló jótékony és egyéb pénztári

82761
82761
82761

alapoknak, egyfelől az okszerű fejlesztés, másfelől újabb és újabb adakozások és az egyházat illető alapok megszerzése, birtokba vétele révén való megnevelése, hogy nem számítva az építkezésekbe és intézmények létesítésébe fektetett félmilliónyi koronát, az egyház pénztári ereje az 1884 december 31-ki pénztári zárlat szerinti **1.458.109 kor.** 79 fillérről az 1900 évi lezárt számadások szerint már 1900 decz. 31-én **2.662.571 korona** 87 fillérré tesz ki. Tehát a **növekedés** ezen „érdemtelen“ présbiterium kormányzatának 16 éve alatt **1.204.462 kor.** 08 fill. Amihez ha hozzávesszük a részint egyházi használatra, részint jövedelmezési célokra emelt építkezésekbe és a létesített intézményekbe befektetett félmilliónyi összeget: a növekedés több az alterum tantumnál*)

17. És ennek a fejlesztésének az eredményeül azon mai állapot, mely megengedte, hogy egyházunk hiveinknek a Liga által tervezett külön megterhelhetése nélkül, tehát kizárólag a saját, átvett- növelt és azóta szerzett alapjaiból — már az 1900 évben, az ez évről lezárt számadás szerint, a könyörület céljaira 56.967 kor. s 01 fillért fordíthatott.

18. Az egyházi pénzkezelésnek. ügykezelésnek, irattár kezelésnek, megfelelő új szabályzatokkal, modern alapokon szervezése és berendezése. (A kollégiumnak csupán a pénztári kezelés újra szervezése belekerült vagy 8000 koronába, ez a mienk nem került egy fillérbe se.)

19., Az egyházi adókönyvelés, kivetés, kezelesnek a talált slendriánból kiemelése, és teljesen ujja szervezése. Az egyházi összes régi adóhátralékoknak éveket igénylő óriás munkával összesítve kimutatása s az összes, régi hátraléknak behajtása végett a világi hatóságokhoz áttétele, amely kérdésnél táu nem érdektelen a boldogemlékü Komlóssy Imre gazdasági elnök nr és Árnós Bálint jegyző ur idejéről 1879-ben kiadott hivatás jelentésnek az az adata, hogy az adóhátralékok összege már 1878 év végén 30.265 frt. 50 1/2 krt. koronában tehát **60.531 koronát** és 01 fillért tett.

A régi, behajthatóság tekintetében rendkívül fáradságos munkával elbírált, összesített adótartozások áttételével mellett attól kezdve rendszeresen minden év lejártával az azon évi hátralék kimutatásnak a városhoz áttétele (mint fentebb részletesen megokol-

*) Ezt bontsa ki Eröss ur, ha jó erős a fogal és a pozitív sikerek ezen tömegével mérje össze Dégenfeld a maga negatív milliói sikereit. A szedő.

tam, egy jottányi mulasztása sem levén az egyházkormányzatnak abban, hogy ezek az ő behajtási jogkörén kívül eső hátralékok oly lassu tempóban hajtatnak be)

20. Az egyházi tisztviselői állások rendezése, a tisztviselők és szolgák nyugdíjintézetének életre hívása.

Itt említvén meg, hogy új pontot ennek ne szenteljek — az egyháztéri rozoga épületek helyébe diszes palotának, jövedelmező bérháznak emelését, anélkül azonban, hogy akár a város a kollégium (legújabb keletű) példája szerint az egyházat mindz e k miatt az egyház kormányzat csak egy fillérnyi adósságba is verte volna. Hijába: mi ezen a téren maradiak vagyunk. Nem merészelünk a takarón tulnyújtózkodni nehogy olyas muszka náthát, magyarul influenzát kapjunk, mint Dégenfeld József kormányzata alatt a város, mert uti figura jocet, abba bele is lehet pusztulni . . . a kormányzónak.

Nem sorolok fel egyebet.

Persze a mindig és mindenben rosszul informált Eröss Lajos, meg a szövetséges hadak előtt miuden „új dolog“ mert biz ezeket villággá kürtölni ez az egyházkormányzat nem ért reá, de nem is izlőse; vagy ha nem új, akkor e portyázó csapat bizton abban a hitben leledzett, hogy mindez magától csak úgy nőtt a földből mint a gomba s nekünk nem volt egyéb dolgunk, mint fütörészetni mellette.

Hát tessék elhinni, hogy bolond gomba magától, — még eső sem kell hozzá, — a kalamárisból is kél ki bőségesen, a mire tudnék közel fekvő példára mutatni rá, de olyan alkotások, amilyeneket felsoroltam, maguktól nem keletkeznek; azok létrehozásához nem szó, nem hang, nem beszéd, nem is gyermekes mérgelődő toporzékolás, de férfias, izasztó munka kell.

És aki a lefolyt, aránylag rövid 17 évnél ezt a munkásságát, ezt a sikerét, eredményét, tudva vagy tudatlanul megakarja kisebbiteni, gyanusítani, vádolni azzal, hogy ez az egyházkormányzat csak politikából élőskeedik, hogy juhainkat széledni engedje, hogy akést torkunkra hagyja tenni, hogy az ösök örökét pazarolja, hogy a körünkbe létező béke és nyugalom a protestantizmus temetőjében uralgó siri csend: annak én ezt a jogosulatlan, az utolsó szóig alaptalan vakmerő vádaskodását, a sikeres és becsületes munkás önérzetével utasítom vissza. És annak, ki a buzgó munkások egyikeivel szemben megengedi magának a Prot. Lap ilyen hangját: „politikai agitátor“, „politikából élőskeedik“, „álljon félre“ stb. annak én, hogy az »adjon isten«-hez méltó le-

gyen a »fogadj isten«: — azt kiáltom oda: »hátrább az agarakkal!«

Nekünk erős várunk (de hála isten! elől nem nagy E-vel és hátul nem két „ss“-sel] a mi becsületes, önzetlen, lankadatlan és er ed m e n y e s munkásságunk öntudata.

Ennek a várnak a faláról, nyomokat sem hagyva, pattan vissza a liga seregének nyilatkozata.

Azt mondja Eröss Lajos, hogy az egyháziak azért ragaszkodnak olyan „csökönösen“ álláspontjukhoz, mert »érzik«, hogy azt a mozgalmat nekik kellett volna megindítani. Nem! »E z t« nem érezzük. A mi ép érzékünk, no meg judiciumunk megóv minket attól, hogy ilyen szecessziós rögeszméink támadhassanak, s mivel hogy a szecessziós divat alkotásainak főkaraszterisztikuma a rajzban a vonalak abnormis, a festésben pedig a szín éretlen zöld volta, mi e tökéletlen divaton nem kapunk. Sajnos, hogy önök szecessziós törekvéseikkel annak áldozatául estek. Ez bennünk nem irigylést: szánalmat ébreszt!

Az egyháznak ily szecessziós alkatokra nincs, szüksége, mert aminő célokat az önök tervezete bevall, azoknak szolgálatára egyházunknál egyéb szervek mellett 7 rendbeli, nagy számú tagokból megkonstruált, kitűnően funkcionáló bizottság van berendezve.

Ezek a bizottságok rég kiállották a tűzpróbát. Áldásosan működnek és pedig anélkül, hogy miattuk megkefelené adóztatni a sok mindenféle adók alatt már is görnyedő publikumot. Biztosíthatom önöket, hogy az önök tervezett szecessziós alakulata, az önök ligája ezen bizottságok működésével nem fogja kiállani a versenyt, hasztalan fognak annak fejében a gyülekezet tagjait tagsági díjakkal megadóztatni.

II. Rákóczi Ferencz sirjánál.

(1898-ban.)

Isten hozott! — susogák a lombok,
Rákóczinak ti nemes vérei!
Isten hozott ösötök sirjához
Hunnianak üldözött népei.

Elfogult az érkezők kebele,
Remegve hallatja a nagy nevet
S több százados fájdalomak hurjain
Halk moraj kél a néma sir felett.

Hallattára a siri szellemek
Felébredtek lelkét a halottnak;
Így szólának: Kelj fel hős Rákóczi!
Halld imáját elhagyott fajodnak.

Szól Rákóczi: mit sejtetek? . . . mily hangok?
Álom-e ez, vagy maga a való
Hit . . . élne még? nem halt ki a magyar?
Nem, nem, e hang Magyarhonból való!

Ó szellemek, nyiljon meg e sirbolt!
Hadd láthassam a hálás unokát,
Engedjete sziveikbe látnom,
Hogy megtudjam jövetelök okát.

Megnyit a sir. Rákóczi megjelen.
Körül hordja hálás tekintetét
S hogy az egyiknek szívébe láta:
— Mint csalódott — sirjába vissza tért...

Hol így szóla: Ó balga szellemek,
Zárjátok le koporsóm fedelét!
Üzzetek el e képmutatókat,
Ne csufolják őseik szellemét!

Kit én láttam: nem magyar! Egy lakáj...
Nemzeti szalaggal övezve karja,
De mellén a zsarnok pecsétje ragyog.
Teste fényes, lelkét rozsdá marja.

To ál magyar, távozz... hagyd e helyet!
Mert itt léted csak növeli bümat,
Meggyaláztál, mert cserébe adtad
Egy arany békéért: koszorumat!

Mészár László.

NAPI HIREK.

Elégtétel Szabolcskának.

Ismeretes az a konfliktus, mely Szabolcska Mihály temesvári ref. lelkész, a jeles költő és az ottani állami tanítóképezde igazgatója között támadt, mivel az igazgató katolikus misére akarta kényszeríteni a református vallású növendékeket. Szabolcska nyílt levélben fordult Wlassics Gyula vallás és közoktatásügyi miniszterhez, azt mondván, hogy nem tetelezheti föl, hogy a miniszter tudomással bírjon a miniszterium ama leiratáról, mely őt ez ügyből kifolyólag dorgálásra ítélte. Wlassics — mint fővárosi tudósítónk sürgönyzi — megindította a vizsgálatot és küldi, hogy a miniszteriumnak Sebesztha Károly kir. tanfelügyelőhöz intézett leirata épen ellenkezőleg: le hordta az igazgató és a tanári kartapintatlan eljárását, kijelentven, hogy Szabolcska eljárása jóhiszemű és jogosult volt, mert mint hitoktató csak kötelességét teljesítette; a tanfelügyelő azonban összejatszott a tanítóképezde igazgatójával s a rendeletet a maga teljességében nem mutattak meg Szabolcskának. Most a vizsgálat után Wlassics miniszter elcsapatasterhe alatt kötelességévé tette a tanfelügyelőnek, hogy a rendelet tartalmát közölje Szabolcskával.

Személyi hir.

Puky Gyula főispán Budapestről hazakerkezett. A főispánt a király kihallgatáson fogadta.

A „Petőfi Dalkör”

az idén is hazafias ünnepet rendez márczius 15-dikén. Debreczennek ezen valóban hazafias magyar kultur-egylete már negyedizben (vagyis fennállásának minden évében) ünnepli meg nemzeti felszabadulásunk egyik legragyogóbb napját. Idáig a debreczeni hazafias közönsége tüntetőleg kereste fel a nagy és dicső magyar költőről, a szabadságharcz költőjéről „Petőfi” ről nevezett derék egyletünk márcziusi ünnepeit. Meg is érdemelte ez a hazafias eszményeket oly lelkesen, kitartóan szolgáló egylet a pártfogást, mert a „Petőfi-dalkör” márczius 15-diki ünnepélyein maga köré gyűjtven a nemes, a hazafias eszmékért lelkesedő közönséget, mindannyiszor szép felolvasásokkal,

szavallatok és magyar dalokkal lelkesítette a honfiai és honleányi kebleket. Hisszük, hogy az idén sem csökken ez a szerető lelkesedés derék egyletünk hazafias ünnepe iránt, hisz az egylet kiváló és igazán hazafias lelkű elnöke Komlóssy Arthur fáradhatatlan érdemes tisztársaival és egyleti társaival az idén is vállvetve törekednek, hogy a dalegylet ünnepe méltóan, lelkesítően fejezze ki a szabadság nagy napjának a jelentőségét. Hisszük tehát, hogy midőn közéletünk minden vonalán, minden becsületes, igaz magyar tényezői között örvendetesen, jobb jövőt biztatólag látjuk a nemzeti önértet ebredésének hajnal sugarait, hogy ekkor közönségünk a hazafias Petőfi-dalkör eszményeit is megérti, átérzi és mint eddig ünnepelni fogja. Az egylet — különben — a halhatatlan Petőfi-képével díszített, nemzeti szín szél díszes meghívóit szétküldte illetőleg küldi. A meghívó első oldalán a Petőfi Sandor képe alatt az egylet működő tagjainak a névsora foglaltatik. A „meghívó” belső és harmadik oldalán foglalt szöveg tartalmát, melyben az estély műsora is bent foglaltatik, itt adjuk szöszszerint.

Meghívás a „Petőfi dalkör” által Debreczenben 1902. évi Márczius hó 15-én Szombaton, az „Arany Bika” szálloda díszterében a „Márczius 15. Megünneplésének alapja” javára Dal-zenés-zavallat, felolvasás, táncz és társasvacsorával egybekötve rendezendő ÜNNEPI ESTÉLYÉRE. Komlóssy Arthur elnök. Vattay Géza I. alelnök. Barcza Baraa II. alelnök. Papp József titkár. Dr. Varga Lajos ügyész. Szondy Lajos I. jegyző. Ifj. Nagy Gábor II. jegyző. Szentgyörgyi József pénztárnok. Márton Gyula ellenőr. Tóth Lajos zászlótartó. Bak János helyettes zászlótartó. A választmány: Dr. Wolaffka Nándor, Simonffy Emil, Dr. Tüdös János, Roncsik Lajos, Csóka Sámuel, Borus Ferencz, Bródy Henrik, Id. Nagy Gábor, Horacek Rezső, Bartha András. Nagy Lajos, Iklódy János, Nagy János, Kiss Kálmán, H. Sinay Gyula, Horvath Gyula. Számvizsgálók: H. Sinay Sámuel, Haranghy László. Nyikos János. Az estély kezdete pontban 7 órakor. Belépti-díjak: személyenként 2 korona; család-jegy 3 személyre 4 kor. páholy-jegy külön 3 korona. A páholyba lépőknek személyjegyel is kell magokat látni. A kör alapítói és rendes tagjai, — utóbbiak 1902 évi tagsági jegyeik felmutatása mellett — belépti-díjat nem fizetnek. A dalkör működő tagjai, továbbá a velünk viszonyosságban levő társ-dalegyletek működő tagjai, feltűzőtt egyleti jelvényükkel szabad belépést élveznek. Belépti-, páholy- és vacsora-jegyek előre válthatók, Csáthy Ferencz, ifj. Gyürky Sándor és Márton Gyula urak üzletében, este pedig a pénztárnál. Felülfizetéseket a hazafias célra köszönettel fogadunk és azokat hirlapilag nyugtázzuk. 1. „Nyitány” Magyar Testvérek debreczeni első cigány zenekarától. 2. „Honfidal”, Hubertől, előadja a Petőfi dalkör. 3. „Csengeri apó”, költemény, írta és felolvassa Dr. Király Péter ur. 4. „Bucsu”, Riegertől, előadja a Petőfi dalkör. 5. „A sajtó szabadságáról”, irt és felolvassa ifj. Móríc Pál ur. 6. „Talpra magyar, ha hazal”, előadja a Petőfi dalkör.

A műsor tartama alatt a teremben dobánozni, hangosan társalogni és étkezni tilos, — e czelokra a czukrászterem szolgál. Az estély helyiségeibe belépti-jegy vagy egyleti-jelvény nélkül, páholyba pedig a tu-

lajdonos engedélye nélkül senki be nem léphet. A műsor befejezése után társasvacsora. Egy teríték ára borral együtt 2 korona. — A díszteremben felterített asztalok mellett csak azok foglalhatnak helyet, kik vacsora-jegyüket márcz. 14-ig kiváltották, kik csupán belépti-jegyét vagy páholyt váltottak, saját páholyukban és a nagy terem mellécsarnokaiban nyernek elhelyezést. Az ételket és italokat Leudlbauer Kálmán vendég-lős szolgáltatja s a vacsora-jegyeket a kör gazdájával együtt ő szedi be. — A ruhában nagy darabért 20, kis darabért 10 fillér fizetendő. A vacsorát táncz követi.

Rákóczi Ferencz fejedelmünkről

irott népies írásom közlését ma kezdem meg. Ezen a magyar nép számára írott könyv olvasása nem felesleges, hisz Debreczen fiai közül kerültek olyanok, a kik a nagy fejedelem sirjánál járván, megtagadták a szent sirtól a hálakoszorút. Az elmaradt koszoru helyett, az igaz szeretet ezen egyszerű soraival áldozom nagy Rákóczink dicső emlékének. Olvassátok úgy, mint ha csak öreg táfogatós bús danáját hallanátok az idegen földben porladó utolsó nemzeti fejedelemtől, egy törvény által kitagadott legdicsőbb szabadsághősről, a hazaszeretet és önfeláldozás eszményéről. Az ő élettörténete olyan, hogy ha még nem a mi arva fajtánk dicsősége volna is, nemesülhetnének belőle. Ámde a miénk ő és nemzetünk dicsőségével, szenvedéseivel ugyanegyvet jelent a Rákóczi név, ámde a mai kores magyarok fertelmes szennyétől be nem moeskolva.

Ifjabb Móríc Pál.

Értekezlet az országos református tanáregyesület közgyűlése tárgyában.

Az alkalmatlan, rossz idő ellenére sokan jelentek meg tegnap d. u. 4 órakor a kollégium kistanácssterében azon az értekezleten, mely az országos református tanáregyesületnek városunkban f. évi apr. 2-ik és 3-ik napjain tartandó első szervezkedő közgyűlésére rendező bizottságokat alakítani volt meghíva. Jelen voltak többek közt: Komlóssy Arthur, dr. Öreg János, Oláh Károly, Roncsik Lajos, Király Gyula, Dóczy Gedeon, Karácson Otília, Konrad Teréz, Vecsey Imre, Aczél Géza, Márk Endre, Harmath Gergely, Csiky Lajos, dr. Erdős József, Jenei Miklós, dr. Kardos Albert, Kaposztás Imre stb. Dóczi Imrénék, az országossá alakult tiszántuli tanáregyesület elnökének távollétében Sinka Sándor alelnök üdvözölte az egybegyűlteket s adta elő az értekezlet czélját. Komlóssy Arthur kifejezést adott afeletti örömeinek, hogy az ország összes felső- és középiskoláinak tanárai Debreczenben gyűlnek össze s itt szervezik az országos református tanáregyesületet, melynek messze kiható jelentősége és fontossága van. Ezután megalakította az értekezlet a gyűlést rendező különféle bizottságokat u. m. a fogadóbizottságot (elnöke Komlóssy Arthur), az elszállásoló bizottságot (elnöke Oláh Károly), a bankett-rendező bizottságot (elnöke Márk Endre), a kalauzoló bizottságot (elnöke Aczél Géza), a sajtóügyi bizottságot (elnöke dr. Gulyás István), s a tagok közt van minden helyi lap szerkesztőségéből egy tag), végül a hangversenyrendező bizottságot (elnöke Márk Endre). A közönség részéről, főként irányadó egyéni részéről tapasztalható meleg, odaadó érdeklődés és tevékenység mellett az országos

82761
SSCAI
83771

református tanáregyesület közgyűlése elé a legszebb reményekkel tekinthetünk. Közel negyedfélszáz tagja lévén már az egyesületnek, 200—300 vendég tanár eljövetele van kilátásban.

Horánszky miniszter.

A sok évi epekedés, kapaszkodás után feljut Horánszky Nándor a miniszteri bársonyszékbe. A Hegedüs Sándor üres székét vele töltik be Horánszky tanult fejű politikus és odaadó magyarságának is nem egy jelét adta. De mit fog cselekedni a feldecsáji májster Fejérváry, a ki harcziás fogadást tett, hogy volt nemzeti pártiakkal, különösképpen Horánszkyval nem ül székét?

A sajtó köszönete.

A debreczeni helyi vasut részvénytársaság a Vidéki Hirlapírók Országos Szövetségének debreczeni választmányához 50 koronát kegyeskedett küldeni. Midőn ezt a sajtó nevében hálás szívvvel megköszönöm, egyben jelzem, hogy a nevezett adományt a Szegedi központi pénztárba juttatom. — Debreczen, 1902. márczius 5. Konez Ákos, a V. H. O. Sz. debreczeni bizottságának elnöke.

Egy debreczeni polgár elhunyt.

A debreczeni polgárságnak gyászja van, mert magas életkort elérve csöndesen elhunyt egyik tekintélyes, munkás, gyökeres származású derék tagja. Polgár id. Némethy Jánosnak csendes elhunytát jelenti a gyászlevél, a ki a független eszményeknek is kipróbált régi, érdemes katonája volt, a ki nek elhunytá nemcsak több debreczeni polgárcsaládot, de pártunkat is fajtalmasan érinti. És részvétünk kifejezése mellett közöljük a család által kiadott gyászjelentést: A legmélyebb fájdalom lesújtó érzetével tudatjuk felejthetetlen jó férjem, szerető édes atyánk, nagy- és dédnagyatyánk, hű testvér, nász, nagybácsi, sógor és jó rokon, néhai Polgár id. Némethy Jánosnak f. hó 4-én, reggel 7 órakor, életének 70 ik boldog házasságának 44-ik évében történt csendes elhunytát. Kedves halottunk földi részei f. hó 6-án d. u. 2 órakor fognak a ref. egyház szertartása szerint; Varga-utca 31-ik számú házuktól, a kistemplomban tartandó gyászszertartás után a Czegléd-utcai temetőbe nyugalomra helyeztetni. Mely végtszességfételre rokonainkat, ösmerőseinket s a n. é. közönséget szomorodott szívvel meghívjuk Debreczen, 1902. márczius hó 4-én. Bánatos neje özv. Polg. Id. Némethy Jánosné, Ménes Zsuzsanna, gyermekei: Némethy Juliánna férj. Polg. Palánky János és gyermekei; Némethy Zsuzsanna férj Polg. Bögel Józseffel és gyermekek. Polg. ifj. Némethy János és gyermekei. Testvére: Némethy Juliánna férj Polg. Soós Istvánnal és gyermekei, sógora özv. Polg. Ménes Andrásné, Balogh Zsuzsanna és gyermekei; nászai Polg. Nagy József és gyermekei, Polg. Palánky János és gyermekei számos közeli és távoli rokonok nevében is.

Új vámraktár Debreczenben.

A debreczeni Kereskedő Társulat és a Kereskedelmi Csarnok meg a mult év folyamán kérvényt intéztek a pénzügyminiszterhez, hogy a mai, jóformán használhatatlan áruktár helyett üzleti érdekeiknek megfelelő helyiséget kapjanak a debreczeni kereskedők. A helybeli pénzügyigazgatóság január 15-én terjesztette fel a miniszteriumhoz ezt a folyamodványt, mégpedig meleg ajánlással. Hivatkozik a pénzügyigazgatóság a felterjesztésben a helybeli kir. fővámhivatal és a Hajdu megyei kir. fővámhivatal és a Hajdu

megyei kir. államépítészeti hivatal véleményére, amelyek szerint a jelenlegi vámáruktárban kényesebb természetű fűszerárúkat elhelyezni, vagy pláne buzamosabb ideig ott tartani semmiesetre sem lehet. A raktárépület falai ugyanis annyira nedvesek, hogy a vámáruk megóvhatása céljából okvetlenül szükséges egy új raktárhelyiség építése. A fenti közegnek eme véleményére támaszkodva a pénzügyigazgatóság teljesítendőnek véli a kereskedő társulatok kérelmét és pedig olyképen, hogy az új vámáruktár kérdése az ugyancsak most tervezett máv. teleházraktár kérdésével együtt oldassék meg. Azt hisszük, hogy a pénzügyminiszterium teljesíteni fogja a debreczeniek kérését, mert hiszen épen az állam érdeke, hogy vámraktára a céljának megfelelő legyen. A mostani viszonyok között ugyanis minden kereskedő igyekszik áruját mindjárt megérkezése után kiváltani a raktárból, hogy ott meg ne romolják, míg az esetben, ha az új raktár felépül, hosszabb ideig is fognak ott heverni az áruk s a fekbérékből az állam tekintélyes jövedelemhez jut.

A gyerek-játszótér és a miniszter.

Régen vajudik már Debreczenben a gyerek játszótér ügye, de még mindig a legkezdetlegesebb stádiumban van. A mult év nyarán kijelöltek egy darab területet a leveles csárda mögött és azon mód felirták a miniszternek, hogy járuljon hozzá a játszótér előállításának költségeihez, ha olyan nagyon szíven hordja az ügyet. A miniszter idők multán felelt is a fölírtra. Ebben meg röviden, de velősen kijelenti, hogy Debreczen elegg gazdag város, építsen a maga költségén játszótérre. A városi tanács tegnapi ülésén volt szó a miniszter leirataról. Mivel az ideai költségelőirányzatból kimaradt a tétel éppen a miniszteri késlekedés miatt, a játszótér építését a jövő évre halasztják. Egyben a tanács megbizta a mérnöki hivatalt, hogy gondoskodjék a tervezetről.

X „Kalap ipar.” BÉKÉS LAJOS uridivat és kalapüzlete (Piacz. dr. Ujfalussy ház.) egy modernül felszerelt kalapos műhelyt rendezett be, ahol is minden e szakmába vágó vagy férfi, mint női kalapok elkészítését és átalakítását a legjobb kivitelben jutányos árak mellett eszközöli.

Hírek a nagyvilágból.

A dél-afrikai háborúnak az az újabb szenzacionója, hogy Klerksdorp és Valmarstad között az angolokat oly vereség érte, mely egyike a legnagyobbaknak a melyei az angolok ebben a háboruban följegyeztek. Annait Kitchener angol fővezér maga bevall, hogy angol részről százhusz ember elesett, százegy megsebesült, tizenhat tiszt és négyszázötvenegy ember fogságba esett és egész podgyász kocsi-sort zsákmányoltak a burok, a kiket a hős De-vett vezérelt. Most már az angolok sem reménykednek, hogy a háborút a felbékővetkezte előtt befejezhetik. Pedig a téli hadjáratban maga az éghajlat sanyarúsága is halomra pusztítja az angolokat. — **A márcziusi szónok.** Az egyetemi ifjuság márczius 15-diki szónokául Rátkay László országos képviselőt kérték fel. — **Patkányjárás Indiában.** Az indiai földművelést, amelynek már annyi veszedelemmel kellett megküzdeni, most új csapás érte. Azokon a vidékeken, a hol földművelés van millió és millió patkány jelent meg s a vetést felfalják. A bombayi hatóság a legkiválóbb tudósok tanácsát kérte ki az országos csapás ellen. A gazdák kétségbe vannak esve, mert nem tudják, hogyan védekezzenek a naponként szaporodó patkányok ellen.

Táviratok.

A képviselőház ülése.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Apponyi Albert elnök ma a képviselőházban bejelentette Hegedüs Sándor kereskedelmügyi miniszter lemondását, valamint Horánszky Nándor kereskedelmügyi miniszterre történt kinevezését.

Hosszan tartó eljenzés kísérte az elnöki kijelentést.

Horánszky az új kereskedelmügyi miniszter felszólítására Nagy Ferencz államtitkár állását továbbra is megtartja.

Ablyugi költségvetés tárgyalásánál

Böszörményi mellette

Bedőházy ellene

Domabidy mellette

Bizonny Ákos ellene és végül

Ugron János mellette beszéltek.

Széll Kálmán miniszterelnök, az ülések meghosszabbítására tett indítványát a ház elfogadta.

A vágvecsei mandátum.

A kuria ma tárgyalta a vágvecsei mandátum ellen beadott petíciót és azt végleg elutasította.

Egy tudós pap halála.

Venétianer Sándor új-soóvei református lelkész, a református egyház lelkesi karának egyik díszes s egyik legtudósabb teológusa, a mult hónap 27-én rövid betegség után elhunyt, Zsidó szülőktől származott s Faddon, Tolnamegyében született 1853. június 17-én. A gimnaziumot Kecskeméten végezte 1871-ben, aztán a bécsi egyetemen két évig bölcészeti és nyelvészeti tudományokat hallgatott. 1873. aug. 20-án Bécsben reformátussá lévén, pápi pályára lépett. Az 1874-75-iki tanévben hallgatta Bazelben a teológiát, melyet 1876-ban Debreczenben végzett. Turkevei és nagyváradi kaplankodása után 1878-ban panaszovai, 1880-ban új-soóvei, 1884-ben a trieszti (Ausztria) olasz és német reformátusok papja volt, hol az angol-skót disszenterék és a holland-francia lelkészeti teendőit teljesíté. egész melegevel gondozta. Innét 1887. évben a Kaukázusba ment, hol a rohbach reformátusok lelkesi teendőit teljesíté. A honvágy annyira erőt vett rajta, hogy idegen földön nem volt neki maradása, haza vágyott hazájába, Magyarországra, hol ismét az üresedésbe jött új-soóvei lelkesi állásra egyhangulag megválasztották. Hívei valósággal bálványozták, lelkész társai pedig a legnagyobb elismeréssel szóltak tudományáról. Tudományos czikkeit angol, német, holland, francia református irányu lapokban tette közzé. Önálló műveket is adott ki, a melyek irodalmi magaslaton állanak. Sajnos, a református teológiai fakultások nem igyekeztek rajta, hogy negy tudományát mint tanár, értékesítse. Bécsbe meghívták volt a protestáns teológiai fakultáshoz, de ő nem akarta elhagyni hazáját. Általában a magyarság szeretete jellemezte őt egyházi működésében is; a többi közt az ő érdeme, hogy az összes bácskai református népiskolákban a tanítás nyelve most már magyar.

Egy gazdag ügyvédre dr. Korbai Károly bács kulai földbirtokosra olyan befolyást tudott gyakorolni, hogy ezt a német tanító fiából lett gazdag urat rávette, hogy tízezer koronás alapítványt tett oly német tanítók jutalmazására, kik az iskolában a magyar tanítás terén a legnagyobb előmenetelt tanúsítják. Megszerezte befolyásával azt, hogy a nevezett ügyvéd 140 ezer korona tiszta vagyonát az alsóbaranya bácsi ev. ref. egyházmegyének hagyta végrendeletében. Apostoli egyszerűségben élt élete végeig egyháznak és a tudománynak s csekély jövedelméből is gyakran juttatott a szegényeknek. Hivén kívül, kik igaz részvétel siratták meg, özvegye és hét árvája gyászolja. Érdekes még Venetianer életéből, hogy az elhunyt édes testvére új pesti zsidó pap.

A Korona Takaré- és Hitelszövetkezet

1902. évi január hó 1-én megnyitotta a 2-ik évtársulatát. Ezen új évtársulatra a beiratkozások a szövetkezet Piac utca 6. szám alatt helyiségekben eszközölhetők. Minden törzsbetét után hetenként 1 korona fizetendő. Az intézet elnökei: törzsbetétei 6 százalékos jövedelmeznek, kötelező hetibefizetésekkel előmozdítja a takarékoságot és hogy minden törzsbetét után 200-260 korona kölcsön igényelhető. Kölcsönök adatként, kezesség mellett betáblázásra és biztosítékul elfogadható értékekre. Az első évtársulatba beiratkozott 742 tag, heti 3572 korona befizetéssel. A befizetett tőke 163048 korona. A szövetkezetbe ez idő szerint még mulasztási íletek nélkül lehet be lépni.

SZÍNHÁZ.

Műsor:

Szerdán 125. „B” Katalin.
Csüörtökön 126. „C” A sasok, bohózat 3 felvonásban.
Pénteken 127. „A” A zsába, bohózat 3 felvonásban.
Szombat 128. „B” A nevezetes kastély, vígjáték 3 felv.
Vasárnap délután 3 órakor félhelyárakkal Svihakok, operette 3 felv. Este 7 és fél órakor béreltszínházban A két pisztoly, eredeti népszínmű dalokkal és táncokkal 3 szakaszban.

Mélyen tisztelt n. é. bérlőközönség.

(Szatira, a mely úgy lehet, hogy igaz is.)

Komjáthy János a debreczeni színház igazgatója szólomatja már mintegy másfél hónapja nap nap után ilyenformán a színházberlőket a színháznapról napra ott van a fenti megszólítás, van még utána valami, ami ilyesformán hangzik:

„Az évi bérlés 2-ik részlete esedékessé vált, tisztelettel kérem ennélfogva a m. t. bérlő közönséget ennek befizetésére.”

Ma már a Mindenható jóvoltából márczius 5-ikét írunk s ez a kedves, kedélyes kis felhívás még mindig ott diszeleg.

— No ez mégsem járja! — gondolják sokan, akik talán már kifizették a bérlés 2-ik részletét is, így pellengérezni napról-napra azt a törzsközönséget, amely a kenyere java részét adja az igazgatónak.

Hát bizony ez nem is illik Komjáthy ur!

Nem tudja ön, vagy nem hallott arról a nyomasztó pénzügyi viszonyokról, melyek

ben manapság ez a szegény ország sanylik; nem hallotta ön, hogy a gazdagnak híresztelt Debreczen nyakig uszik az adósságban s a lakosság túl van terhelve pótdadóval, avagy azt se hallotta ön, hogy legújabbban a pénzügyi igazgató még egy új adónemmel terhelte meg ezt az eladósodott polgárságot? Bizonyára tud ezekről! Hogy lehet tehát ön olyan kegyetlen s szívtelen, nyílt felhívást intézni a közönséghez, hogy fizessen! Miből? Hiszen nincsen pénz.

Másra kell a pénz a közönségnek, nem ilyen másod, talán harmadrendű luxus dolgokra mint a színház.

Látja pl. most már jön a tavasz, kell a feleségnek a tavaszi ruha, a felöltő, a díszes kalap; itt lesz a nyár is, fürdőre kell menni az asszonykának — az orvos rendelte így — arra is kell félrerakogatni pár garast. De a multtal sem számol ön igazgató ur!

Elfelelte talán azt a sok fényes bált, mi az idén volt! Gondolja csak meg, mennyibe kerültek ezek a bálj toillettek, azoknak árából hány szegény családot lehetett volna boldoggá tenni; no meg a júrok, azokra is szükség volt, ezek az elsőrendű passziók, luxus dolgok sok, tömegtelen sok pénzt megemésztettek.

Ami pénz volt, azt felemésztette a tél, ami van, azt felemészti a tavaszi luxus, meg a nyári fürdő, — mind csupa fényezés.

Hát nem elébb valók ezek, mint az az utolsó luxus dolog, ahova csak tisztán unalomból jár a közönség, a színház! Hiszen ön ugyanis meggazdagodott már! Minek önnök a pénz? Van elég! Földbirtokot is vett s mégis lám, milyen telhetetlen! Pénzt és pénzt követel napról napra!

Milyen hálátlan is ön a bérlőközönséggel szemben!

Nem hogy megelégednék azzal, hogy minden este hűségesen eljárnak a színházba — társalogni, még pénzt is követel.

Nem elégíti ki öntigen t. Igazgató ur, ha látja azt a sok szép rózsás arczot, azokat a szébbnél szebb s finom, drága színházi öltözékeket s nem e tölti el örömmel akkor, mikor ön fellép s játszik, leghatasosabb jelenetei vannak s épen ekkor hallja egyik másik páholyban, vagy a földszinten milyen kedélyesen nevetgél, társalog a bérlőközönség, csupán szórakozásból, unalomból!

Látja ezek teljesen kielégíthetnek Önt s nem kellene napról napra úgy kipellengérezni ezt a jó, derék bérlőközönséget!

Kegyetlenség, szívtelenség tehát öntől direktor ur a bérlőösszeg másik felét is követelni, mikor olyan pénzügyvilágot élünk s amikor az a bérlőközönség oly sok gyönyörködtető, kellemes dolgokban részesíti önt!

Na de azért ne féljen, nem kerül arra a sor, hogy Kassát perelje valamelyik bérlőt, ösméri ön jól a közönséget, tudja, hogy az szereti a luxust. Unalomból a színházba jár társalogni, de avégén azért mégis csak fizet!

(L. J.)

Érdekes vendégszereplés.

Sötér Izabella opera énekesnő, mielőtt külföldi vendégszereplését megkezdi, Magyarország nagyobb színházainál is vendégszerepel. Nevezett művésznő már folyó hó elseje óta vendégszereplésben van. E hó 8-án Nagyváradon, 9, 10, 11 én Debreczenben, 13, 14-én Szabadkán és úgy tovább fog Sulamit, Gésák és Czigánybáró operettekben vendégszerepelni.

II-dik Rákóczi Ferencz története.*

A magyar nép számára írta: Ifjabb Mórész Pál.

I.

(Selyemhaju Ferencz és a vén csatlós.)

Selyemhaju szép Rákóczil Ferencz játszi gyermekkorában, az ősi fegyvertár kincsei között, még látta azt a buzogányt, melylyel egyik öse, a Szent-László király idejéből Bátor Opos az ecsedi lád titokzatos ligetei között a vidéket retteggető óriási sárkányt leölte. Nagyanjai ősei ettől a daliától származtak, a Báthoriak. Büszke fejedelmi család. Anyja, a szépséges szép magyar nő, a valóságos tündérkirálynő, szép Zrinyi Ilona, a törökrontó Zrinyiek és Frangipánok deli, tűzes családfáján nyílt ki oly csodaszép viraggá. Az ő apját, a büszke magyar Zrinyi Péter dalmát-, horvát, tót-oroszági bánt, mint uton álló betyárt, Nádasdyval, az aranyhaju fiatal Frangipánnal, nemes vértanu társaival együtt fejeztette le az osztrák a németuhelyi gyászos börtönben. Nem mas volt, a bűnök; a magyar népet alacsony osztrák szolgaságából szabadítani akarták. E büszke faj ősi jogait, hogy visszaszerzik az osztráktól, erre szövetkeztek. Höher halál volt a jutalmuk. Az osztrák császár novében sújtott le Magyarországot legelső nemeseinek nyakára a hóhér bard.

Atyai ágon a magyar szabadság első bajnokait dicsérhetjük selyemhaju szép Rákóczi Ferencz ősei között. Török, német érezte az ő fegyverüknek súlyát. Négy fejedelmet említi a történelem soraikból. Közöttük a nagyhirű első György hadaival retteggette Bécs zsoldosait. A magyar föld, a magyar nép szabadsága volt a szent jelszó, melyet zászlójukra himeztek. Dicső nagymasszony, Lorántffy Zsuzsánna, a pataki vár erkélyére kiülve, arany czárnával varrogatta, feldozgatta a szabadságharcosok golyótépett nemzeti zászlóit... A várkastély árnyas fái alatt gyönyörű kórusokat énekelt a pataki kalvinista diákkantus. Aranypatak volt akkor Patak és a Rákócziak a magyar kalvinisták előharcosai.

Azonban selyemhaju szép Rákóczi Ferenczet Juliánka hugával együtt a szent misére oktatta nagyanja, a buzgó Báthori Zsófia, edes szívé szűz Máriának buzgó tisztelője... Nohabár még a mostoha atyja is protestáns volt Rákóczy Ferencznek, a rettenthetetlen kurucz király, Thököli Imre fejedelem, a ki a fiatal Rákóczi atyjának elhunyt után, a hadiförgeteg viharzásai között nyerte el a dicső szép lelkű és orcházju Zrinyi Ilona özvegyi kezét... Szaladt akkor a német; mert a lakadalomból egyenest a csatamezőre vágatott a szerelmes kurucz király.

Selymes haju szép Rákóczi Ferencz a lepke kergetésbe bele fáradva, az ecsedi vár öreg széles bástyáján, a vén ágyu talpára többször leült. Nagyanja lakott ekkor a

*) Könyv alakjában a budapesti „Országos Könyvkiadó Vállalat” jelentette meg Nyomatta Gönczi József szegedi könyvnyomdász. Főelárusító Vass József budapesti könyvkereskedő.

827 EY
95501
93157

várban. Kis játszótársai körülülték a fejedelmi gyermeket, de legnagyobb tekintély volt előttük a vén csatlós, aki huzta átlőtt lábát. Tisztes magyar arcát vitézi forradásokkal barázdálta a kard. Ő még lobogtatta a zászlót nagyhirű György fejedelem, az első György hadiutjain... A keleti gyöngy még akkor nem volt ritka mártalék és a német vitézek fenyves páncélján, de kapott a szabad hajdu... Régi dicsőség, régi vitézség. A gyerek Rákóczi a hazaszeretet, a szabadság imádás, a faji összetartás mámorító szavait úgy szívta lelke mélyébe, mint a méh a hamvas virág illatozó mézét. Őkle összeszorult a gyerekek. Szeme az édes magyar érzéstől könnybe lábadt. Napáldoztaig elhallgatta vón a csataedzett öreg csatlós regéit, atyáinak dicsőbb hajdankorából. És az öreg agyutalpán üldögélve — midőn letekintett az ecsedi lán mély, rengő ringó bokrátságai közé, mintha megannyi szép és vitéz kurucz vitéznek köcsag tolla lengt volna ott. A bömbölkés bömbölő szava pedig akárcsak az ágyudörgés... Amde már kiáltozott, már kereste a fiatal fejedelmi urfit a nagyanyó, Báthori Zsófia nagyasszony. Vecsernyére harangoztak, ilyenkor a templomba kellett menni.

A leáldozó nap piros zománcot vont a vén csatlós sebhelyes arcára. A lán süpedékes tengerében jajgatott, sivitozott a milliónyi vadmadár. Az öreg csatlós sodorgatta hosszú ősz bajuszát, csóválgatta idővénült vén fejét. Szikár tenyerével nagyot csapott a vén ágyu talpára.

— Hajdan nem asszonyonémék nevelték a Rákócziakat, az elégedetlen öreg csatlós bajusza alatt ekképp dörmögött. Bizonyára kálvinista szabad hajdu volt az öreg, azért sértette a fülét a kápoínából zendülő pópista zsolozsma.

(Folyt. köv.)

CSARNOK.

Vaterloo.

Eckmann—Chatrián elbeszélése után fordította: **ifjabb Mórincz Pál.**

Boldogságomat még az is tetőzte, hogy Katiczámmal házasságra lépven, beiktatnak a polgárok sorába is; mert az meg más, ha mint segéd, vagy ha saját számlájára dolgozik az ember. Goulden ur ugyanis kijelentette, hogy társául fogad. Már magam elé képzeltem, hogy Bertha József mester ur, vasárnaponként, miként sétál kis feleségecskéjével a templomba vagy a szórakozó helyekre. Egészen felvidultam.

Eközben Katiczám is naponként meglátogattam. Rendesen a gyümölcsös kertben várakozott reám; Grédi néném a lakodalomhoz készülődött. Mi órákhosszat elbámultuk egymást. Katiczám napról-napra szépült. Oly üde, oly kedves volt.

Midőn esténként hazatértem és Goulden ur látta a nagy boldogságomat, évődött velem.

— Látom: legényesen vagyunk fiam. Bezzog most könnyebben esik a séta, mint a mikor Lipcse felé emelted a borjut.

Időnként szívesen munkához ültem volna, csak hogy jó gazdám nem engedte.

— Hagyd el fiam! Hisz az ember életében ugyis ritka a boldogság napja. Eredj, Katiczád után! Majd ha valamikor én is rá gondolom magam a házasságra, akkor meg majd te dolgozol kettőnk helyett.

Igy tréfálkozott a gazdám. Ő vajha az ilyenfajta emberek a század esztendővel együtt öregedhetnek meg. Micsoda jószág a szive! De meg micsoda őszinte, egyszerű férfi is! Mint csak az igazi édesatyja! Ha magam elé képelem a fülig lehuzott fekete selyem hazi sapkáját, a hosszú szürke fűrt, a nyolcnapos borotvált borostos arcát, a csintalanul kacintgató szemét, a mosolygó ajkát, még ma is, annyi sok év után is úgy káprázik előttem, mintha hangja fülemben csendülne és könybe borul a szemem.

De még más is jutott az eszembe. Elmondom. Az esküvőnk előtt, mintegy két nappal előbb történt. Az ilyen emlékeim hiven megmaradtak. Éppen július hatodik napja volt és az esküvőnk nyolczadikára volt kitűzve. Egész éjszaka csakis erről álmodoztam. Reggel hat és hét óra között keltem fel. Goulden apó már a nyitott ablaknál dolgozott. Mosdás közben egyre csak azon gondolkodtam, hogy miként indulhatok mihamarabb Vierwinden felé... Midőn egyszerre csak a francia kapu felől kúrtszó és szaggatott dobpergés hallatszott, mint midőn valamely ezred a városba érkezik.

A kúrtszók ilyenkor próbákat belefújnak a kúrthe és a dobosok két-három ütessel próbálják ki, hogy valyon rendben van-e a pergő dobszerszám. Alighogy meghallottam a jeleket, hajam az égfelé meredt és megindultan kiáltottam:

— Goulden ur! Hisz ezek a hatosok.

— Nos igen, csillapított gazdám. Hisz egy hét óta egyébről sem beszél a város, mint a hatosok érkezéséről, persze téged a szerelem megsüketített. Józsi fiam, ugy-e ez aztán az igazi lakadalmi meglepetés?

(Folyt. köv.)

A Gazda és Kertészkedő közönség

szíves figyelmébe ajánlom új üzlethelyiségemben **Kossuth-utca 7** ujonnan felszerelt és tetemesen megnövelt

Magkereskedésemet

Nagy raktár mindennemű gazdasági magvakban, mint arankamentes francia, olasz és magyar luczerna, quedinburgi répamagvak, takarmány fűmagvak, pazsit magvak, konyhakerti és virágmagvak.

Teljesen friss 1901. évi termés. 1902. évi vetésre szánva.

Kontsek Géza

magkereskedésében.

Debreczen, Kossuth utca 7.

Egy üvegfal 4 méter szélességben és 3 1/2 méter magasságban üvegajtóval ellátva, valamint egy jó karban lévő jégűtő 3 kőkorsóval eladó. Értekezhetni József kir. herczeg utca 47.

Szőlővessző és torma eladás.

A gr. Dégenfeld József és dr. Balkányi Miklós urak tulajdonát képező Erzsébet szőlőtelepről, mely az elmúlt évben már holdanként átlag 40 hectolitert meghaladó termést adott, az alábbi kítűnő minőségű

Szőlővessző-készlet

nagyon olcsón eladó és pedig

I. Sima borszőlővesszők ezrenként 5 koronáért:

1. Olasz rizling	150.000 db.
2. Kövidinka	100.000 "
3. Ezerjó	100.000 "
4. Kadarka	1 0.000 "
5. Nagyburgundi	100.000 "
6. Oportó	50.000 "
7. Zöld szilváni	50.000 "
8. Erdei	1.000 "

II. Sima csemege szőlővesszők ezrenként 8 koronáért:

1. Passatutti	10.000 db.
2. Piros chasselas	25.000 db.
3. Fehér	25.000 db.

III. gyökeres borszőlővesszők ezrenként 20 koronáért:

ugyanazon fajokból, mint a sima, mintegy 100.000 db.

IV. gyökeres csemege szőlővesszők ezrenként 25 koronáért:

1. Piros chasselas	50.000 db.
2. Fehér	5.000 db.

V. Passatutti százanként 4 kor.

5000 db.

Eladó továbbá kítűnő minőségű, mézédés

torma mázsánként 30 kor.

Torma dugványok igen olcsón.

Az utalványok naponként d. e. 9-12-ig válthatók ki az Erzsébet szőlőtelep irodájában Debreczen **Kossuth-u. 32 sz.**

Elsőrendű sima szőlővesszők

kaphatók

Kardos László

telepéről. Értesítés az üzletben.

Fehér erdélyi (bakar)	1000 darab	4 kor.
Olasz rizling	"	4 "
Fehér chasselas csemege	"	6 "
Piros	"	6 "
Fehér "fontenebleau	"	8 "

Ujdonság!

Szabadalmazva Magyarországon és a szomszédos államokban.

POLGÁR SÁNDOR

m. kir. szabad, nyert orvosi mű és kötszerész

BUDAPEST

VII. Erzsébet-kört 50.

egész új szerkezetű sérvkötőt talált fel, mely a legmodernebb technikai vívmányok közül, orvosi kacsák szerint a legelső helyet foglalja el és e téren a legteljessebbnek bizonyult. Fent nevezett elegendő az összes betegápolási czikkok, kötszerek.

gummiruk

stb. a legjobb minőségben jutányosan beszerezhetők. Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Fenti címre ügyelni tessék

Utánzás ellen védve 16807 sz.

1000 db. 1000 db.
4 kor. 4 kor.

Sima szőlővessző eladás.

Nagyobb mennyiségű, egészséges, fajtiszta, sima **szőlővesszők**, u. m.: **Ezerjó, Olasz-rizling, Kadarika, Kövidinka, Mézes-fehér, Mustos-fehér, Valtelini, Tramini**, fehér, piros **Chasselas 1000** darabonként **4** koronáért kapható

A debreczeni Szőlő és Bortermelő Szövetkezet telepén, Debreczen.

Vidéki megrendeléseknél, csomagolás, vasutra szállítás **1** korona.

184—902. v. k.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. bírósnak V. 2635—1901. sz. végzése folytán közhírré tételik, miszerint Weinstock József részére Bóna Fortunátó debreczeni lakostól 209 kor. 22 fl. tőke, és eddig összesen 36 kor. 76 fl. perköltség erejéig, 1901. évi okt. hó 10-én bíróilag felülfoglalt és 2584 kor. becsült butorok és faragott kövekből álló ingóságok **1902 évi márc. hó 10-én d. e. 10** órakor kezdetét veendő és Hunyadi-u. 21 sz. a. alperes lakásán megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debreczen, 1902. febr. 15-én.

Sugár Gyula
bírói kiküldött.

Seabury & Johnson-féle
BENSON-TAPASZ
a leghatásosabb szer köszvény, csusz, derékfájás, hátbaj, mellbaj, köhögés és mindenféle meghűléseknél.
Ovakodjunk csekélyebb értékű utáztatoktól.
Kapható minden gyógyszertárban.
Fitos Ferencz gyógyszer, N.-Károly,
Louis Ritz & Co. Hamburg.

57—1902. sz.

Pályázati hirdetés.

A debreczeni ev. ref. egyház felsőbb leányiskolájában 58 ablakra való oly vászongöngy készítésére, mely alulról felbuzható, felülről lebecsátható, pályázat hirdettek.

Pályázók ajánlataikat, melyekhez csatolni kell a függönyök előállításához általuk felhasználandó vászon, lécz, vaspálcza, karikák, sínór és horog mintáit, **március 15-ig** küldjék be az ev. ref. felsőbb leányisola igazgatóságához.

Meghívás.

A debreczeni „**Csizmadia Árucarnok Szövetkezet**”
1902. március 19-én, szerdán reggel 8 órakor az árucarnokban tartja

XXVI. évi rendes közgyűlését.

Melyre a szövetkezet tagjai tisztelettel meghívotnak.

Tárgyak:

1. Igazgatósági jelentés és az 1901 évi zárszámadás előterjesztése.
2. A felügyelő bizottság jelentése, ennek kapcsán a felmentvény megadása.
3. A választmány jelentése az 1901 üzleti évről.
4. Az alapszabályok érteimében elnök, alelnök és jegyző 3 évre leendő választása.
5. Az alapszabályok értelmében 3 felügyelő bizottsági tag 1 évre leendő választása.
6. Sorrend szerint kilépő 3 választmányi tag helyének 3 évre leendő betöltése.
7. Esetleges indítványok.
8. Kérvények elintézése.
9. Jegyzőkönyv hitelesítésére 2 szövetkezeti tag választása.

Debreczen, 1902. március 4.

Jegyzet. Az évi mérleg és zárszámadás 8 nappal a közgyűlés előtt Kurucz Miklós elnöknel megtekinthető s egy nyomatott példánya a közgyűlésen - - attól kezdve pedig az elnöknel mindenkor - -
Az igazgatóság.

Csak akkor valódi, ha háromszögű palack az itt levő szalaggal (vörös fekete nyomás sárgapapíron) van elzárva.

Eddig felülmulhatatlan!

Maager Vilmos-féle

valódi tisztított

DORSCH máj olaj

törvényileg védett sárga csomagolásban üvege 2 kor., fehér csomagolásban üvege 3 kor.

MAAGER VILMOSTÓL BÉCSBEN.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgált és **könnyű emészthetőségénél** fogva gyermekeknek is különösen ajánlatik és rendeltetik mindama eseteknél, melyeknél az orvos az **egész testi szervezet, különösen mell és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában az vér tisztítását el akarja érni.** — Kapható a **osztr. magy. monarchia legtöbb gyógyszer-tárában és gyógyszeráru kereskedésében.**

Főraktar és főelarusítás az osztr. magyar monarchia részére:

Maager Vilmos Bécs,

III/3., Heumarkt 3.

Utánzások törvényileg tiltatnak

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.

82761
92201
82761